

ปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น

Administrative Factors Affecting The Coronavirus Disease 2019 Prevention and Control Performance of Village Health Volunteers in Khon Kean Province

วรชัย จาริต ส.บ. (สาธารณสุขชุมชน) *

นครินทร์ ประสิทธิ์ ส.ด. (สาธารณสุขศาสตร์)

สุรัชย์ พิมพ์หา ป.ร.ด. (วิทยาการระบาดและชีวสถิติ)

นพรัตน์ เสนาฮาด ส.ด. (สาธารณสุข)

ณัฐพล โยธา ส.ม. (การบริหารสาธารณสุข) **

*คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น

**องค์การบริหารส่วนจังหวัดขอนแก่น

Worachai Jareet B.P.H. (Community Public Health) *

Nakarin Prasit Dr.P.H. (Public Health)

Surachai Phimha Ph.D. (Epidemiology and Biostatistics)

Nopparat Senahad Dr.P.H. (Public Health)

Nuttapol Yotha M.P.H. (Public Health Administration)**

*Faculty of Public Health, Khon Kaen University

**Khon Kean Provincial Administrative Organization

Received: December 4, 2022

Revised: September 28, 2023

Accepted: November 18, 2023

บทคัดย่อ

การศึกษานี้เป็นการวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น ประชากรศึกษา คืออาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น จำนวน 33,838 คน กลุ่มตัวอย่าง จำนวน 220 คน สุ่มตัวอย่างโดยใช้วิธีการสุ่มแบบหลายขั้นตอน โดยเทียบสัดส่วนกลุ่มตัวอย่างตามประชากรในแต่ละพื้นที่และสุ่มอย่างง่าย จนครบจำนวนและเครื่องมือที่ใช้ในการวิจัยโดยใช้แบบสอบถาม ซึ่งผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหาจากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน ทุกข้อคำถามมีค่าดัชนีความสอดคล้อง มากกว่า 0.5 และค่าความเชื่อมั่น ของแบบสอบถามได้ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาช 0.96 ทำการเก็บข้อมูลโดยใช้แบบสอบถามระหว่างวันที่ 1 ถึง 30 พฤศจิกายน 2565 สถิติที่ใช้ในการวิเคราะห์ข้อมูล ได้แก่สถิติเชิงพรรณนา และสถิติเชิงอนุมาน ได้แก่ ค่าสหสัมพันธ์เพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้นแบบขั้นตอน โดยกำหนดระดับนัยสำคัญที่ 0.05

ผลการศึกษาพบว่า ภาพรวมของปัจจัยทางการบริหารและการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น อยู่ในระดับมาก 2.39 (S.D.=0.31) และ อยู่ในระดับมาก 2.54 (S.D.=0.33) ตามลำดับ โดยพบว่าภาพรวม ปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น ($r = 0.538$, $p\text{-value} = < 0.001$) และพบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ภาพรวมปัจจัยทางการบริหารและปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากร มีผลและสามารถร่วมพยากรณ์การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่นได้ ร้อยละ 36.8 ($R^2 = 0.368$) ดังนั้น หน่วยงานที่เกี่ยวข้องควรส่งเสริมให้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับ

การใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีประสิทธิผลมากยิ่งขึ้น

คำสำคัญ: ปัจจัยทางการบริหาร อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019

Abstract

The objective of this cross-sectional descriptive research was to investigate the administrative factors affecting the coronavirus disease 2019 prevention and control performance of village health volunteers at Khon Kaen province. The population consisted of 33,838 village health volunteers at Khon Kaen province. To calculate the sample group in this study, 220 people were randomly sampled using a Multi-stage Sampling method. The research instrument was a questionnaire which was validated by 3 experts for content validity. All items had an Item Objective Congruence greater than 0.5 and the reliability of the questionnaire was Cronba's alpha coefficient of 0.96 The data was collected between November 1, 2022 and November 30, 2022. Statistics used to analyze data were descriptive statistics and inferential statistics, including Pearson's correlation and stepwise multiple linear regression, with a significance level of 0.05.

The results of the study revealed that the overall administrative factors and the coronavirus disease 2019 prevention and control performance of village health volunteers at Khon Kean province were at a high level with a mean of 2.39 (S.D.=0.31) and mean 2.54 (S.D.=0.33) respectively. It was found that the overall of administrative factors had a moderate relationship with the coronavirus disease 2019 prevention and control performance ($r=0.538$, $p\text{-value} < 0.001$), and found that administrative factors; technology factors, time factor and man factors able to jointly predict the coronavirus disease 2019 prevention and control performance of village health volunteers at Khon Kean province at 36.8% ($R^2=0.368$) Therefore, the agencies should promote more effective training and knowledge on the use of technology in the prevention and control of Coronavirus Disease 2019 in village health volunteers.

Keywords: administrative factors, village health volunteers, the coronavirus disease 2019 prevention and control performance

บทนำ

โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (Coronavirus Disease 2019) เป็นเชื้อโคโรนาที่ก่อโรคในคน โดยมีอาการปอดอักเสบรุนแรง อันตรายที่เสี่ยงทำให้เสียชีวิต ซึ่งเป็นสายพันธุ์ใหม่ไม่เคยพบในมนุษย์มาก่อน มีการแพร่ระบาดไปหลายประเทศทั่วโลก ในช่วงปลายปี 2562⁽¹⁾ องค์การอนามัยโลก (World Health Organization : WHO) ได้ประกาศให้เป็นภาวะฉุกเฉินทางสาธารณสุขระหว่างประเทศ มีรายงานผู้ป่วยสะสม 584,179,691 คน

เสียชีวิต 6,417,815 คน ณ วันที่ 8 สิงหาคม 2565⁽²⁾ ในประเทศไทยมีการพบผู้ป่วยรายแรก เมื่อ 13 มกราคม 2563 ถือเป็นประเทศแรกที่พบการระบาดนอกประเทศจีน และแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ขยายวงกว้างไปในทุกจังหวัด ซึ่งในปัจจุบันประเทศไทยมียอดผู้ป่วยสะสม 4,605,608 คน เสียชีวิตสะสม 31,596 คน ณ วันที่ 8 สิงหาคม 2565⁽³⁾ และในจังหวัดขอนแก่น มียอดสะสม 51,037 เสียชีวิต 143 คน

และมีการติดเชื้อเพิ่มขึ้นอย่างต่อเนื่อง⁽⁴⁾ จึงมีความจำเป็นอย่างเร่งด่วนในการดำเนินการควบคุมโรค ลดการแพร่ระบาดและความเสียหายที่เกิดจากเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อประชาชนในสังคมไทย มีสุขภาพดีอย่างยั่งยืน ประเทศไทยมีเครือข่ายอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน (อสม.) 1,040,000 คน ทั่วประเทศ และมีบทบาทหน้าที่สำคัญในฐานะผู้นำการเปลี่ยนแปลงด้านพฤติกรรมสุขภาพอนามัย โดยมีหลักการที่ยึดมั่นในการปฏิบัติหน้าที่ “แก้ข่าวร้าย กระจายข่าวดี ชี้นำบริการ ประสานงานสาธารณสุข บำบัดทุกข์ประชาชน ดำรงตนเป็นตัวอย่างที่ดี” สอดคล้องกับสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ที่อาสาสมัครสาธารณสุข มีความสำคัญอย่างยิ่งในบทบาทหน้าที่ การปฏิบัติงานร่วมดำเนินการกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุขทุกภาคส่วนเป็นด้านหน้าที่สำคัญในการค้นหากลุ่มเสี่ยง ควบคุม ป้องกันเฝ้าระวังการติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 อย่างต่อเนื่อง⁽²⁾ โดยรูปแบบบทบาทในการดำเนินงาน ป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ยึดหลักตาม “คู่มืออาสาสมัครสาธารณสุข เคาะประตูเยี่ยมบ้านกลไกสำคัญป้องกันโควิด 19” ของสถาบันพระบรมราชชนกกระทรวงสาธารณสุข ซึ่งประกอบด้วย 5 ด้าน ได้แก่ 1) การเตรียมความพร้อมในการปฏิบัติงาน 2) การค้นหาและคัดกรองกลุ่มเสี่ยง 3) การจัดทำบัญชีรายชื่อและแยกกลุ่มเสี่ยงเพื่อสังเกตอาการ 14 วัน 4) การเคาะประตูเยี่ยมบ้านเพื่อติดตามสังเกตอาการ 5) การบันทึกข้อมูลกลุ่มเสี่ยงและรายงานผล ประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข⁽⁵⁾

จังหวัดขอนแก่นมี 26 อำเภอ ประกอบไปด้วย 198 ตำบล มีอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจำนวน 33,838 คน⁽⁶⁾ เป็นจังหวัดศูนย์กลางของภูมิภาค มีการคมนาคมขนส่งทั้งทางบกและทางอากาศ จึงส่งผลให้การเดินทางมีความสะดวก และมีผู้ที่เดินทางเข้ามาในพื้นที่จำนวนมากจึงมีโอกาสในการแพร่ระบาดของสูง ซึ่งบทบาทของอาสาสมัครสาธารณสุข ถือเป็นกำลังหลักที่มีความสำคัญต่อการขับเคลื่อนระบบสุขภาพให้มีการควบคุมสถานการณ์การแพร่ระบาดในชุมชนเป็นไปด้วยดี โดยมีส่วนร่วมในการ การเตรียมความพร้อมก่อน

ปฏิบัติงาน การค้นหาและคัดกรองกลุ่มเสี่ยง การจัดทำบัญชีรายชื่อและแยกกลุ่มเสี่ยงเพื่อสังเกตอาการ 14 วัน การเคาะประตูเยี่ยมบ้านเพื่อติดตามสังเกตอาการ การบันทึกและรายงานผลประสานงานกับเจ้าหน้าที่สาธารณสุข⁽⁵⁾ ภายใต้การปฏิบัติงานควบคุมและป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในพื้นที่ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ตามแนวทางการปฏิบัติสำหรับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในการเฝ้าระวังโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะเห็นได้ว่าการปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เป็นบทบาทสำคัญที่จะช่วยควบคุมการแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ไม่ให้กระจายไปยังชุมชนอื่น และจากสถานการณ์การระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ซึ่งเป็นโรคอุบัติใหม่ที่เร่งด่วนจึงทำให้การปฏิบัติงานของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านบางส่วนยังขาดแคลนวัสดุอุปกรณ์ในการ ป้องกันตนเองขณะปฏิบัติงาน รวมไปถึงการได้รับการอบรมตามมาตรฐานการปฏิบัติงานอย่างครอบคลุมในทุกพื้นที่ ตลอดจนการบันทึกและรายงานผลอย่างถูกต้อง อีกทั้งการสนับสนุนปัจจัยทางการบริหารจากองค์การและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องยังไม่เพียงพอต่อความต้องการในบางพื้นที่ ดังนั้น การสนับสนุนปัจจัยทางการบริหารจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้องซึ่งจะสามารถทำให้การดำเนินงานประสบผลสำเร็จได้ เพื่อที่ประชาชนจะได้เข้าถึงข้อมูลและระบบบริการสุขภาพอย่างเท่าเทียมและเพื่อให้พร้อมที่จะขับเคลื่อนการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สู่การเปลี่ยนแปลงด้านสาธารณสุขที่สำคัญของชุมชนในการนำไปสู่วิถีชีวิตใหม่ (New Normal) ให้ปลอดจากโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ต่อไป จากปัญหาดังกล่าวข้างต้น ผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน เพื่อสามารถนำผลการศึกษาที่ได้มาเป็นแนวทางการพัฒนางาน และเพิ่มประสิทธิภาพในการพัฒนา การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อแก้ปัญหาการระบาดในพื้นที่ชุมชน

วัตถุประสงค์การวิจัย

เพื่อศึกษาปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์ต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น

วิธีดำเนินการวิจัย

รูปแบบการวิจัยและกลุ่มตัวอย่าง

การศึกษาวิจัยในครั้งนี้เป็นการศึกษาวิจัยเชิงพรรณนาแบบภาคตัดขวาง (Cross-sectional Descriptive Research) ในการคำนวณขนาด ตัวอย่างใช้สูตรสำหรับการวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้น (Multiple Linear Regression Analysis) เพื่อทดสอบสมมติฐานของ Cohen ⁽⁶⁾ คำนวณได้จากสูตรดังนี้

$$\text{สูตร } N = \frac{\lambda(1 - R^2_{Y.A.B})}{R^2_{Y.A.B} - R^2_{Y.A}} + w \dots\dots (1)$$

เมื่อ

$$\lambda = \lambda_L - \frac{1/v_L - 1/v}{1/v_L - 1/v_U} (\lambda_L - \lambda_U) \dots (2)$$

เมื่อกำหนดให้ $R^2_{Y.A.B}$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุจากการคำนวณตัวอย่างโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุถดถอย⁽⁷⁾ ซึ่งได้ค่า $R^2_{Y.A.B} = 0.381$

$R^2_{Y.A}$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุสำหรับ Reduce model ($R^2_{Y.A.B} - R^2_{Y.B}$) ซึ่งได้ค่า $R^2_{Y.A} = 0.359$

$R^2_{Y.B}$ คือ ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุที่เปลี่ยนแปลง (R^2 Change) เมื่อไม่มีตัวแปรที่ต้องการทดสอบ $R^2_{Y.B} = 0.022$

λ คือ ค่าความสัมพันธ์ระหว่างจำนวนตัวแปรอิสระและอำนาจการทดสอบ

w คือ จำนวนตัวแปรอิสระนอกเหนือจากตัวแปรที่ต้องการทดสอบ (เซต A) = 0

แทนค่า

$$N = \frac{7.80(1 - 0.381)}{0.381 - 0.359} + 0$$

$$N = 219.46 = 220 \text{ คน}$$

จากการคำนวณตัวอย่างโดยใช้ค่าสัมประสิทธิ์การตัดสินใจเชิงพหุถดถอยของตัวแปร⁽⁷⁾ ได้กลุ่มตัวอย่างในการศึกษาวิจัยครั้งนี้ จำนวน 220 คน การสุ่มตัวอย่างในการศึกษาครั้งนี้ใช้วิธีการสุ่มตัวอย่างแบบหลายขั้นตอน (Multi-stage Sampling) แล้วทำการหาสัดส่วนขนาดกลุ่มตัวอย่างจากกลุ่มประชากรของแต่ละอำเภอ ตามสัดส่วนอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านแต่ละอำเภอ จากนั้นทำการสุ่มตัวอย่างในแต่ละตำบลด้วยวิธีการสุ่มอย่างง่าย (Simple Random Sampling) จนได้ขนาดตัวอย่างครบ 220 คน

เครื่องมือวิจัย

เครื่องมือในการวิจัยในครั้งนี้ คือแบบสอบถามมีทั้งหมด 3 ส่วน ได้แก่ ส่วนที่ 1 คุณลักษณะส่วนบุคคล ได้แก่ เพศ อายุ สถานภาพสมรส ระดับการศึกษา อาชีพ รายได้ ระยะเวลาในการปฏิบัติงานเป็น อาสาสมัครสาธารณสุขและการได้รับอบรมเกี่ยวกับการปฏิบัติงานป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ส่วนที่ 2 ปัจจัยทางการบริหาร⁽⁸⁾ ประกอบด้วย 1) ด้านบุคลากร 2) ด้านงบประมาณ 3) ด้านวัสดุอุปกรณ์ 4) ด้านการบริหารจัดการ 5) ด้านเวลา และ 6) ด้านเทคโนโลยี ส่วนที่ 3 การปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น ประกอบด้วย 1) การเตรียมความพร้อมก่อนปฏิบัติงาน 2) การค้นหาและคัดกรองกลุ่มเสี่ยง 3) การจัดทำบัญชีรายชื่อและแยกกลุ่มเสี่ยงเพื่อสังเกตอาการ 14 วัน 4) การเคาะประตูเยี่ยมบ้านเพื่อติดตามสังเกตอาการ 5) การบริหารจัดการ บันทึกและรายงานผล การตรวจสอบเครื่องมือ โดยผ่านการตรวจสอบความตรงเชิงเนื้อหา (Content validity) จากผู้เชี่ยวชาญ 3 ท่าน หาค่าดัชนีความสอดคล้อง (Item Objective Congruence : IOC) พบว่า ทุกข้อมีค่าดัชนี

ความสอดคล้อง มากกว่า 0.50 และแบบสอบถามมีการหาความเชื่อมั่น (Reliability) โดยนำแบบสอบถามไปทดลองใช้กับอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านจังหวัดอุดรธานี จำนวน 30 คน พบว่า ค่าสัมประสิทธิ์แอลฟาของครอนบาค ในด้านปัจจัยทางการบริหารเท่ากับ 0.92 และด้านการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน มีค่าความเชื่อมั่นเท่ากับ 0.93 และเมื่อรวมแบบสอบถามทั้งหมด มีค่าความเชื่อมั่นของแบบสอบถามเท่ากับ 0.96

การวิเคราะห์ข้อมูล

ผู้วิจัยวิเคราะห์ข้อมูลโดยใช้โปรแกรมคอมพิวเตอร์สำเร็จรูปและสถิติในการวิเคราะห์ได้แก่ สถิติเชิงพรรณนา ใช้สถิติ การแจกแจงความถี่ ร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุด ค่าสูงสุด สถิติอนุमानได้แก่ สถิติสัมประสิทธิ์ สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน และการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณ

การแปลผล

การแปลผลคะแนนระดับปัจจัยทางการบริหาร และระดับการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น โดยนำมาจัดระดับเป็น 3 ระดับ ซึ่งได้จากการแบ่งช่วงคะแนนเฉลี่ยได้ดังนี้⁽⁹⁾

ระดับมาก ช่วงคะแนนเฉลี่ย 2.34-3.00

ระดับปานกลาง ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.67-2.33

ระดับน้อย ช่วงคะแนนเฉลี่ย 1.00-1.66

สำหรับเกณฑ์การแบ่งระดับความสัมพันธ์จากค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ของเพียร์สัน (r) มีค่าตั้งแต่ -1 ถึง +1 แบ่งระดับดังนี้⁽¹⁰⁾

ไม่มีความสัมพันธ์ หมายถึง $r = 0$

มีความสัมพันธ์ต่ำ หมายถึง $r = \pm 0.01$ ถึง ± 0.30

มีความสัมพันธ์ปานกลาง หมายถึง $r = \pm 0.31$ ถึง ± 0.70

มีความสัมพันธ์สูง หมายถึง $r = \pm 0.71$ ถึง ± 0.99

มีความสัมพันธ์โดยสมบูรณ์ หมายถึง $r = \pm 1$

การเก็บรวบรวมข้อมูลวิจัย

ผู้วิจัยเก็บรวบรวมข้อมูลในการวิจัยครั้งนี้ หลังจากผู้วิจัยได้รับการพิจารณาจากคณะกรรมการจริยธรรมการวิจัยในมนุษย์ของมหาวิทยาลัยขอนแก่น เมื่อวันที่ 21 ตุลาคม 2565 เลขที่ HE652178 โดยดำเนินการเก็บข้อมูลระหว่างวันที่ 1 พฤศจิกายน 2565 ถึง 30 พฤศจิกายน 2565

ผลการวิจัย

1. คุณลักษณะส่วนบุคคลของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น

คุณลักษณะส่วนบุคคลของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น พบว่ากลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่เป็นเพศหญิง จำนวน 177 คน คิดเป็น ร้อยละ 80.5 ส่วนใหญ่มีอายุระหว่าง 51 - 60 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็น ร้อยละ 36.8 มีอายุเฉลี่ย 50.42 ปี (S.D. = 10.418 ปี) อายุต่ำสุด 21 ปี อายุสูงสุด 68 ปี ส่วนใหญ่สถานภาพสมรส จำนวน 158 คน คิดเป็น ร้อยละ 71.8 ส่วนใหญ่สำเร็จการศึกษาระดับมัธยม/ปวช จำนวน 132 คน คิดเป็น ร้อยละ 60.0 ส่วนใหญ่มีอาชีพเกษตรกร จำนวน 119 คน คิดเป็น ร้อยละ 54.1 ส่วนใหญ่มีรายได้ต่อเดือน น้อยกว่า 5,000 บาท จำนวน 136 คน คิดเป็น ร้อยละ 61.8 มีรายได้เฉลี่ยต่อเดือน 4887.73 บาท โดยมีความมัธยฐานเท่ากับ 4,000 บาท รายได้ต่ำสุด 700 บาท รายได้สูงสุด 22,000 บาท ส่วนใหญ่มีประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน 1-5 ปี จำนวน 81 คน คิดเป็น ร้อยละ 36.8 โดยมีความมัธยฐานเท่ากับ 3 ปี ประสบการณ์การเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต่ำสุด ต่ำกว่า 1 ปี การเป็นอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านสูงสุด 37 ปี และได้รับการอบรมเรื่องการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จำนวน 178 คน คิดเป็น ร้อยละ 80.9 โดยมีความมัธยฐานเท่ากับ 3 ครั้ง การได้รับการฝึกอบรมในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านต่ำสุด 1 ครั้ง การได้รับการฝึกอบรมในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน สูงสุด 12 ครั้ง ดังตารางที่ 1

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุดค่าสูงสุดคุณลักษณะของอาสาสมัคร
สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น (n=220)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
เพศ		
หญิง	177	80.5
ชาย	43	19.5
อายุ (ปี)		
≤ 40 ปี	47	21.4
41 - 50 ปี	54	24.5
51 - 60 ปี	81	36.8
61 ปี ขึ้นไป	38	17.3
Mean=50.42 ปี, S.D.=10.42 ปี, Minimum= 21 ปี, Maximum = 68 ปี		
สถานภาพสมรส		
สมรส	158	71.8
หม้าย/หย่าร้าง/แยกกันอยู่	35	15.9
โสด	27	12.3
ระดับการศึกษา		
ระดับประถมศึกษา	74	33.6
ระดับมัธยม/ปวช.	132	60.0
ระดับ ปวส./อนุปริญญา	11	5.0
ระดับปริญญาตรีและสูงกว่า	3	1.4
อาชีพ		
เกษตรกร	119	54.1
รับจ้างทั่วไป	44	20.0
พ่อบ้าน/แม่บ้าน	24	10.9
พนักงานบริษัท/โรงงาน	17	7.7
ค้าขาย/ธุรกิจส่วนตัว	16	7.3
รายได้ต่อเดือน		
≤ 5,000	136	61.8
5,001-10,000 บาท	67	30.5
10,001-15,000 บาท	9	4.1
15,001 บาท ขึ้นไป	8	3.6
Mean=4887.73 บาท, S.D.=3858.26, Median=4,000 บาท, Minimum=700, Maximum =22,000		

ตารางที่ 1 จำนวนร้อยละ ค่าเฉลี่ย ส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐาน ค่ามัธยฐาน ค่าต่ำสุดค่าสูงสุดคุณลักษณะของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น (n=220) (ต่อ)

คุณลักษณะส่วนบุคคล	จำนวน	ร้อยละ
ระยะเวลาที่ปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ		
1-5 ปี	149	67.7
6-10 ปี	36	16.4
10 ปีขึ้นไป	35	15.9
Mean=5.98 ปี, S.D.=6.92, Median= 3 ปี Minimum=1 ปี, Maximum=37 ปี		
การฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ		
ไม่เคย	42	19.1
เคย	178	80.9
จำนวนการฝึกอบรมเกี่ยวกับการป้องกันและควบคุมโรคติดต่อ (n=178)		
1-3 ครั้ง	96	53.9
4-6 ครั้ง	44	24.8
7 ครั้งขึ้นไป	38	21.3
Mean=4.12 ครั้ง, S.D.=3.13, Median=3 ครั้ง, Minimum= 1, Maximum= 12		

2. ระดับปัจจัยทางการบริหารในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น

ระดับปัจจัยทางการบริหาร พบว่า ภาพรวมปัจจัยทางการบริหาร กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.39 (S.D.=0.31) ซึ่งเมื่อพิจารณารายด้าน

พบว่า ด้านบุคลากร อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.55 (S.D.=0.39) รองลงมาคือ ด้านการบริหารจัดการอยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.42 (S.D.=0.42) ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ ด้านวัสดุอุปกรณ์ อยู่ในระดับปานกลาง ค่าเฉลี่ย 2.32 (S.D.=0.44) ตามลำดับ โดยแปลผลค่าเฉลี่ยทั้ง 6 ด้าน มีอยู่ในระดับรายละเอียด ดังตารางที่ 2

ตารางที่ 2 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลระดับ ปัจจัยทางการบริหารในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดต่อเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัย	Mean	S.D.	แปลผล
1. ด้านบุคลากร	2.55	0.39	มาก
2. ด้านงบประมาณ	2.32	0.43	ปานกลาง
3. ด้านวัสดุอุปกรณ์	2.32	0.44	ปานกลาง
4. ด้านการบริหารจัดการ	2.42	0.42	มาก
5. ด้านเวลาในการปฏิบัติงาน	2.33	0.39	ปานกลาง
6. ด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง	2.40	0.42	มาก
ภาพรวม	2.39	0.31	มาก

3. ระดับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น

ระดับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 พบว่า ในภาพรวมการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น กลุ่มตัวอย่างส่วนใหญ่อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.54

(S.D.=0.33) รายด้านพบ การเคาะประตูเยี่ยมบ้านเพื่อติดตามสังเกตอาการ อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.58 (S.D.=0.42) รองลงมาคือ การจัดทำบัญชีรายชื่อและแยกกลุ่มเสี่ยงเพื่อสังเกตอาการ 14 วัน อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.56 (S.D.=0.41) ส่วนค่าเฉลี่ยน้อยที่สุด คือ การบริหารจัดการ บันทึกและรายงานผล อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย 2.48 (S.D.=0.43) ตามลำดับ โดยแปลผลค่าเฉลี่ยทั้ง 5 ด้าน มีอยู่ในระดับรายละเอียด ดังตารางที่ 3

ตารางที่ 3 ค่าเฉลี่ยส่วนเบี่ยงเบนมาตรฐานและการแปลผลระดับ การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น

การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019	Mean	S.D.	แปลผล
1. การเตรียมความพร้อมก่อนการปฏิบัติงาน	2.52	0.39	มาก
2. การค้นหาและคัดกรองกลุ่มเสี่ยง	2.55	0.39	มาก
3. การจัดทำบัญชีรายชื่อและแยกกลุ่มเสี่ยงเพื่อสังเกตอาการ 14 วัน	2.56	0.41	มาก
4. การเคาะประตูเยี่ยมบ้านเพื่อติดตามสังเกตอาการ	2.58	0.42	มาก
5. การบริหารจัดการ บันทึกและรายงานผล	2.48	0.43	มาก
ภาพรวม	2.54	0.33	มาก

4. ปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น พบว่า ภาพรวมปัจจัยทางการบริหารมีความสัมพันธ์ในระดับปานกลาง กับ การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น ที่ระดับนัยสำคัญ 0.05 ($r=0.538$, $p\text{-value}<0.001$) และรายด้าน พบด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับปานกลางกับ

การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ด้านบุคลากร ($r=0.391$, $p\text{-value}<0.001$) ด้านวัสดุอุปกรณ์ ($r=0.315$, $p\text{-value}<0.001$) ด้านการบริหารจัดการ ($r=0.360$, $p\text{-value}<0.001$) ด้านเวลา ($r=0.528$, $p\text{-value}<0.001$) ด้านเทคโนโลยีเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ($r=0.565$, $p\text{-value}<0.001$) ด้านที่มีความสัมพันธ์ระดับต่ำกับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ด้านงบประมาณ ($r=0.248$, $p\text{-value}<0.001$) ดังรายละเอียดตารางที่ 4

ตารางที่ 4 สัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์ระหว่าง ปัจจัยทางการบริหารที่มีความสัมพันธ์กับ การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น

ปัจจัยทางการบริหาร	r	p-value	ระดับ
ปัจจัยทางการบริหารภาพรวม	0.538**	< 0.001	ปานกลาง
ด้านบุคลากร	0.391**	< 0.001	ปานกลาง
ด้านงบประมาณ	0.248**	< 0.001	ต่ำ
ด้านวัสดุอุปกรณ์	0.315**	< 0.001	ปานกลาง
ด้านการบริหารจัดการ	0.360**	< 0.001	ปานกลาง
ด้านเวลา	0.528**	< 0.001	ปานกลาง
ด้านเทคโนโลยีเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง	0.565**	< 0.001	ปานกลาง

หมายเหตุ **ระดับนัยสำคัญ 0.001

5. ปัจจัยทางการบริหารที่มีผลกับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น

ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุเชิงเส้นแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Regression Analysis) โดยเลือกตัวแปรปัจจัยทางการบริหารที่มีผลกับ การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น เข้าสู่การวิเคราะห์ เพื่อหาตัวแปรอิสระที่สามารถร่วมกันพยากรณ์ที่จะถูกเลือกเข้าสมการคือตัวแปรที่มีนัยสำคัญทางสถิติน้อยกว่า 0.05 ซึ่งตัวแปรที่เลือกเข้าในสมการที่

สามารถพยากรณ์การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น ได้แก่ ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ($p\text{-value} < 0.001$) ภาพรวมปัจจัยทางการบริหาร ($p\text{-value} = 0.001$) ปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากร ($p\text{-value} = 0.01$) ดังตารางที่ 5 ได้สมการถดถอยพหุคูณเชิงเส้นตรง ซึ่งเป็นสมการทำนายในรูปคะแนนดิบดังนี้ $Y = a + (0.264)$ (ด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง) + (0.154) (ปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากร) + (0.178) (ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา)

ตารางที่ 5 ผลการวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ปัจจัยทางการบริหารที่มีผลกับการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น

ตัวแปร	B	Beta	T	P-value	R	R ²	R ² adj	R ² change
ปัจจัยทางการบริหารเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง	0.264	0.341	4.248	<0.001	0.656	0.319	0.316	0.319
ปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากร	0.154	0.186	3.177	0.001	0.597	0.356	0.350	0.037
ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา	0.178	0.211	2.641	0.009	0.614	0.376	0.368	0.020

ค่าคงที่ 1.096, F=43.456, p-value<0.001, R=0.614, R²=0.376, R²_{adj}=0.368

6. ปัญหา อุปสรรคและข้อเสนอแนะ การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น

จากปัญหาอุปสรรคโดยสามารถสรุปได้ดังนี้ ในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น โดยภาพรวมข้อมูลจากแบบสอบถามปลายเปิดจากแบบสอบถามทั้งหมด 220 ฉบับ พบว่า กลุ่มตัวอย่างได้เสนอปัญหาอุปสรรคและข้อเสนอแนะทั้งหมด 13 ฉบับ คิดเป็น ร้อยละ 5.90 โดยปัญหาอุปสรรคส่วนใหญ่คือ ปัจจัยทางการบริหารด้านงบประมาณ ร้อยละ 53.8 รองลงมาคือ ปัจจัยทางการบริหารด้านวัสดุอุปกรณ์ ร้อยละ 30.7 ส่วนปัญหาอุปสรรคน้อยที่สุดคือ ได้แก่ ปัจจัยทางการบริหารด้านการบริหารจัดการ ร้อยละ 15.3 โดยอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน ได้ให้ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ให้การสนับสนุนในด้านงบประมาณ วัสดุอุปกรณ์ ในการป้องกันโรคและการปฏิบัติงานให้เพียงพอ และมีการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงาน

สรุปผลการวิจัย

จากผลการศึกษา พบว่า ตัวแปรที่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัส

โคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น โดยใช้การวิเคราะห์ถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน (Stepwise Multiple Linear Regression Analysis) คือ ซึ่งสามารถทำนายในรูปแบบคะแนนดิบ ดังนี้ $1.096 + 0.264$ (ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง) $+ 0.154$ (ปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากร) $+ 0.178$ (ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา) ซึ่งสามารถอธิบายได้ว่า เมื่อคะแนนตัวแปรปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง ปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากร ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา เพิ่มขึ้น 1 หน่วย จะส่งผลให้การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น (Y) เพิ่มขึ้น 0.264, 0.154, 0.178 หน่วยตามลำดับ โดยมีค่าคงที่ของสมการทำนายที่ 1.096 โดยตัวแปรอิสระทั้ง 3 ตัว มีผลและสามารถร่วมกันพยากรณ์การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น ได้ร้อยละ 36.8

อภิปรายผล

ปัจจัยทางการบริหารเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง เป็นทรัพยากรพื้นฐานที่ใช้ในทางการบริหารด้านเทคโนโลยีที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัคร

สาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น ซึ่งเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องมีความสำคัญอย่างยิ่งในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ใช้ในการติดต่อสื่อสารเพื่อติดตามสถานการณ์ข้อสั่งการจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง การบันทึกและการรายงานผล ทำให้การดำเนินงานเป็นไปอย่างสะดวก หากได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุน ปัจจัยทางการบริหารเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องจะส่งผลให้การปฏิบัติงานควบคุมป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น ดำเนินไปอย่างมีประสิทธิภาพ โดยเฉพาะอย่างยิ่งการมีช่องทางการสื่อสารการปฏิบัติงานป้องกัน และควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 กับเพื่อน อสม. ด้วยกันและการสนับสนุนข่าวสารเกี่ยวกับโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เพื่อเผยแพร่ในชุมชนจากการศึกษาที่ผ่านมา ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้อง มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน^(7,11,12) ทั้งนี้ในแต่ละพื้นที่ย่อมมีสภาพปัญหาและข้อจำกัดในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งบางพื้นที่ที่ไม่มีมีช่องทางติดต่อสื่อสารผ่านเทคโนโลยีกับประชาชนในพื้นที่จึงทำให้ผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านเทคโนโลยีที่เกี่ยวข้องไม่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน^(13,15,17)

ปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากร ทรัพยากรพื้นฐานที่ใช้ในทางการบริหารด้านบุคลากรมีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น โดยช่วยให้การดำเนินงานสำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้คือ วางแผนในการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 การฝึกอบรมเพื่อพัฒนาความสามารถ เป็นส่วนสำคัญที่ทำให้การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัส

โคโรนา 2019 ประสบผลสำเร็จ หากได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนการวางแผนกำลังคน (อสม.) ในการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จะทำให้สามารถใช้บุคลากรได้เหมาะสมกับหน้าที่ ทำให้การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 นั้นเกิดประสิทธิภาพ จากการศึกษาที่ผ่านมา ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากรมีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน^(12,15,17) ทั้งนี้ในแต่ละพื้นที่ย่อมมีสภาพปัญหาและข้อจำกัดในการปฏิบัติงานที่แตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งบางพื้นที่ไม่ได้รับการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 จึงทำให้ผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านบุคลากร ไม่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน^(7,11,13)

ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา ทรัพยากรพื้นฐานที่ใช้ในทางการบริหาร ด้านเวลา ที่มีความสำคัญต่อการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน จังหวัดขอนแก่น โดยการวางแผนการดำเนินการตามการวางแผนไว้ การจัดลำดับความสำคัญของปัญหาช่วยให้การดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 สำเร็จได้ตามวัตถุประสงค์และเป้าหมายที่ตั้งไว้คือ วางแผนในการป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 หากได้รับการส่งเสริมหรือสนับสนุนการวางแผนการใช้เวลาในการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ได้อย่างมีประสิทธิภาพ จากการศึกษาที่ผ่านมา ผลการศึกษาวิจัยในครั้งนี้สอดคล้องกับงานวิจัยที่ศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน^(12,16,17) ทั้งนี้ในแต่ละพื้นที่ย่อมมีสภาพปัญหาและข้อจำกัดในการปฏิบัติงาน

ที่แตกต่างกันออกไป โดยเฉพาะอย่างยิ่งบางพื้นที่ ไม่มีการประเมินผลการใช้เวลาในการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัส โคโรนา 2019 เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงาน จึงทำให้ผลการศึกษาในครั้งนี้ไม่สอดคล้องกับงานวิจัยที่มีผู้ศึกษาที่ผ่านมา พบว่า ปัจจัยทางการบริหารด้านเวลา ไม่มีผลต่อการดำเนินงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน^(7,11,13)

ข้อเสนอแนะที่ได้จากงานวิจัย

1. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่น ควรส่งเสริมให้มีการอบรมให้ความรู้เกี่ยวกับการใช้เทคโนโลยีสารสนเทศในการปฏิบัติงาน ป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

2. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่น ควรส่งเสริมให้มีการสร้างขวัญกำลังใจในการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ในทุกระดับ โดยเฉพาะในระดับหมู่บ้าน เพื่อส่งเสริมให้การดำเนินงานควบคุมป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 ปฏิบัติงานได้อย่างมีประสิทธิภาพมากขึ้น

3. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สำนักงานสาธารณสุขอำเภอ และโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่น ควรส่งเสริมให้มีการประเมินผลการใช้เวลาในการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 เมื่อเสร็จสิ้นการดำเนินงาน โดยเฉพาะในระดับหมู่บ้าน และมีการวางแผนการใช้เวลาในการปฏิบัติงาน เพื่อให้อาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านและประชาชนตลอดจนเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องสามารถใช้เวลาได้เกิดประสิทธิภาพมากขึ้น

กิตติกรรมประกาศ

ในการศึกษานี้ ผู้วิจัยขอขอบคุณอาจารย์ ดร.นครินทร์ ประสิทธิ์ อาจารย์ที่ปรึกษาวิจัย ภาควิชาการบริหารสาธารณสุข คณะสาธารณสุขศาสตร์ มหาวิทยาลัยขอนแก่น รวมทั้งสำนักงานสาธารณสุขจังหวัด สาธารณสุขอำเภอ โรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล ในจังหวัดขอนแก่น บุคลากรสาธารณสุข และอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านทุกท่าน ที่ให้ความร่วมมือแก่ผู้วิจัยเป็นอย่างดี ตลอดจนบุคคล ที่เกี่ยวข้องที่ไม่ได้เอ่ยนามไว้ ณ ที่นี้ทุกท่าน จนเกิดความสำเร็จในครั้งนี้

เอกสารอ้างอิง

1. กรมควบคุมโรค. โรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 20 มีนาคม 2565], เข้าถึงได้จาก: https://ddc.moph.go.th/viralpneumonia/faq_more.php
2. World Health Organization. WHO Health Emergencies Programme WHO COVID-19 dashboard [Internet]. 2022 [Cited 2022 November 7]. Available from: <https://covid19.who.int/>
3. กรมควบคุมโรค. สถานการณ์ผู้ป่วย COVID-19 ภายในประเทศ รายสัปดาห์ [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://ddc.moph.go.th/covid19-dashboard/>
4. สำนักงานสาธารณสุขจังหวัดขอนแก่น. สถานการณ์ Covid-19 จังหวัดขอนแก่น [อินเทอร์เน็ต]. 2565 [เข้าถึงเมื่อ 7 พฤศจิกายน 2565]. เข้าถึงได้จาก: <https://www.khonkaen.go.th/khonkaen6/COVID19/>
5. จีวรธรณ์ ศรีดาวเรือง, จิราพร วรวงศ์, เพ็ญภา ศรีหรั่ง, รัตนดาวรรณ คลังกลาง, จุฬารัตน์ ท้าวหาญ, ดิษฐพล ใจชื่อ และคณะ. คู่มือการดำเนินงานเฝ้าระวัง ป้องกันและควบคุมโรคโควิด 19 ในชุมชนของ อสม. ม.ป.ม: สถาบันพระบรมราชชนก กระทรวงสาธารณสุข; 2564.

6. Cohen J. Statistical power analysis for the behavior sciences. 2nd ed. Hillsdale, NJ: Lawrence Erlbaum. 1988.
7. เฉลิมพล หนุยอด, มกรพันธ์ จูฑะรสก, ประจักษ์ บัวผัน. คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น. วารสารสำนักงานป้องกันควบคุมโรคที่ 7 ขอนแก่น 2565; 29(2): 30-41.
8. ประจักษ์ บัวผัน. หลักการบริหารสาธารณสุข. พิมพ์ครั้งที่ 4.ขอนแก่น: โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยขอนแก่น; 2558.
9. Best JW. Research in education. 3rd ed. Englewood Cliffs, NJ: Prentice-Hall. 1977.
10. Elifson WK, Runyon RP, Haber A. Fundamentals of social statistics. 2nd ed. Singapore: McGraw-Hill; 1990.
11. มานิตา ทาแดง, ประจักษ์ บัวผัน, มกรพันธ์ จูฑะรสก. คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานควบคุมป้องกันโรคโควิด-19 ของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอสีชมพู จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิจัย มข. (ฉบับบัณฑิตศึกษา) 2565; 22 (2): 189-200.
12. ไอลตา การประดิษฐ์, ประจักษ์ บัวผัน. คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหาร ที่มีผลต่อการดูแลผู้สูงอายุของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเมือง จังหวัด สกลนคร. วารสารวิจัย และพัฒนาระบบสุขภาพ 2562; 12(3): 623-31.
13. ลักษณา ชื่นบาล, ประจักษ์ บัวผัน, สุรัชย์ พิมพ์. คุณลักษณะส่วนบุคคลและปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการป้องกันโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้านในเขตตำบลเขวาสาน อำเภอเมือง จังหวัดมหาสารคาม. วารสารวิจัย มข. (ฉบับบัณฑิตศึกษา) 2564; 21(3): 211-22.
14. นิกร บาลี, ชนะพล ศรีธาดา. ปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการบริหารคลังยาและเวชภัณฑ์ของเจ้าหน้าที่ผู้รับผิดชอบงานในโรงพยาบาลส่งเสริมสุขภาพตำบล จังหวัด หนองคาย. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ 2562; 12(3): 586-94.
15. บัญชา ณ พัทลุง, ชัญญา อภิบาลกุล. ปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงาน ป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเวียงน้อย จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ 2561; 11(1): 287-96.
16. ปุณณภา วงษารธรรม, สุวิทย์ อุดมพานิชย์. ปัจจัยการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอหนองนาคำ จังหวัดขอนแก่น. วารสารวิจัยและพัฒนาระบบสุขภาพ 2559; 9(2): 248-55.
17. วิลาสินี พิทักษ์, ชัญญา อภิบาลกุล. ปัจจัยทางการบริหารที่มีผลต่อการปฏิบัติงานป้องกันและควบคุมโรคไข้เลือดออกของอาสาสมัครสาธารณสุขประจำหมู่บ้าน อำเภอเวียงน้อย จังหวัดขอนแก่น. วารสารสุขภาพภาคประชาชน ภาคอีสาน 2556; 27(4): 58-65.